

Αγαπητοί γονείς

Το βιβλίο αυτό έχει σκοπό να φέρει τους μαθητές της Β΄ Δημοτικού σε επαφή με διάφορα είδη κειμένων και ταυτόχρονα να τους βοηθήσει να αναπτύξουν την ικανότητά τους να παράγουν και οι ίδιοι ανάλογα κείμενα. Οι μαθητές, εκτός από τα αφηγηματικά και περιγραφικά κείμενα, θα γνωρίσουν και άλλα είδη, όπως την επιστολή, την αγγελία, την ευχετήρια κάρτα, την πρόσκληση, το άρθρο κ.ά.

Ακολουθώντας την ύλη του σχολικού βιβλίου, η Παραγωγή γραπτού λόγου περιλαμβάνει σε κάθε ενότητα:

- ✓ Παρουσίαση και σχολιασμό των θεμάτων παραγωγής γραπτού λόγου.
- ✓ Αναλυτικά παραδείγματα για κατανόηση της θεωρίας.
- ✓ Κείμενα προερχόμενα από τη λογοτεχνία, τις εφημερίδες, το διαδίκτυο, τα περιοδικά και αλλού, τα οποία είναι σχετικά με τη θεματολογία της αντίστοιχης ενότητας του σχολικού βιβλίου.
- ✓ Ασκήσεις και θέματα παραγωγής γραπτού λόγου, όπου ο μαθητής καλείται να εφαρμόσει τα όσα διδάχθηκε θεωρητικά και να παραγάγει και ο ίδιος κείμενα.
- ✓ Ασκήσεις με τα γραμματοσυντακτικά φαινόμενα της κάθε ενότητας, οι απαντήσεις των οποίων δίνονται στο τέλος του βιβλίου.

Αμαλία Ζώνη

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 1n

Στο δρόμο για το σχολείο ... 11

ΕΝΟΤΗΤΑ 2n

Με το «σεις» και
με το «σας» 25

ΕΝΟΤΗΤΑ 3n

Στον κόσμο των κόμικς ... 35

ΕΝΟΤΗΤΑ 4n

Ετοιμασίες για το ταξίδι ... 49

ΕΝΟΤΗΤΑ 5n

Πάμε για ψώνια; 55

ΕΝΟΤΗΤΑ 6n

Είμαστε έτοιμοι; 67

ΕΝΟΤΗΤΑ 7n

Πώς λέμε ΟΧΙ; 77

ΕΝΟΤΗΤΑ 8n

Το ταξίδι
στη Χωχαρούπα 97

ΕΝΟΤΗΤΑ 9n

«Που λες, είδα...» 107

ΕΝΟΤΗΤΑ 10n

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τι λέει εκεί; ... 123

ΕΝΟΤΗΤΑ 11n

Τι βιβλίο είναι αυτό; 139

ΕΝΟΤΗΤΑ 12n

Ποπό! Κόσμος που περνά! .. 147

ΕΝΟΤΗΤΑ 13n

Μες στο Μουσείο 159

ΕΝΟΤΗΤΑ 14n

Με προσκαλούν και
προσκαλώ 169

ΕΝΟΤΗΤΑ 15n

Αλληλογραφώ 179

ΕΝΟΤΗΤΑ 16n

Νιώθω 189

ΕΝΟΤΗΤΑ 17n

Εφημερίδες! Εφημερίδες! .. 201

ΕΝΟΤΗΤΑ 18n

Ένα βιβλίο που σε
ταξιδεύει 209

ΕΝΟΤΗΤΑ 19n

Τα μάθατε τα νέα; 221

ΕΝΟΤΗΤΑ 20ή

Ποιος είναι; Τι κάνει; 229

ΕΝΟΤΗΤΑ 21n

Χρήσιμες οδηγίες241

ΕΝΟΤΗΤΑ 22n

Πώς γίνεται;

Πώς παίζεται;249

ΕΝΟΤΗΤΑ 23n

Για να γελάσουμε...253

ΕΝΟΤΗΤΑ 24n

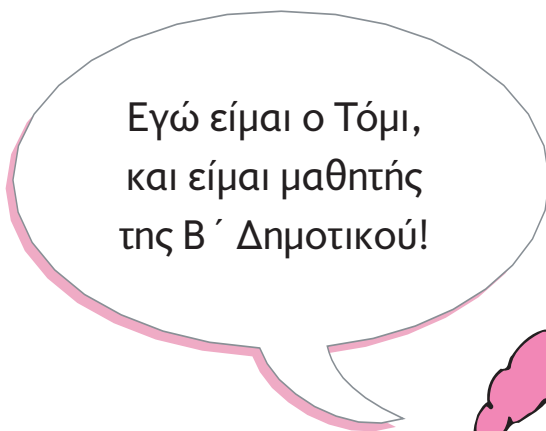
Να σου πω τι έμαθα;257

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ261

Γνωριμία με τους φίλους του βιβλίου

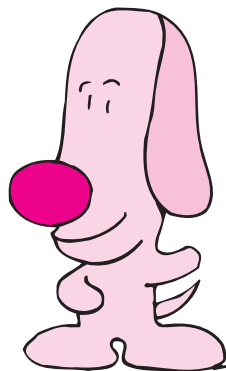
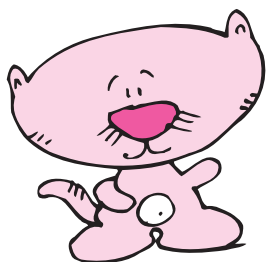
Γεια σας, παιδιά!
Εγώ είμαι η Νένα και
είμαι μαθήτρια
της Β΄ Δημοτικού!

Εγώ είμαι ο Τόμι,
και είμαι μαθητής
της Β΄ Δημοτικού!

Εγώ είμαι
η Λίντα η γατούλα!

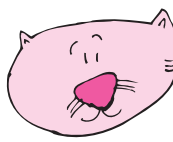
Κι εγώ είμαι
ο Πόκο το σκυλάκι!

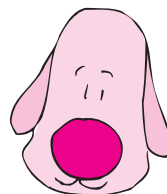
Νένα

Τόμι

Λίντα

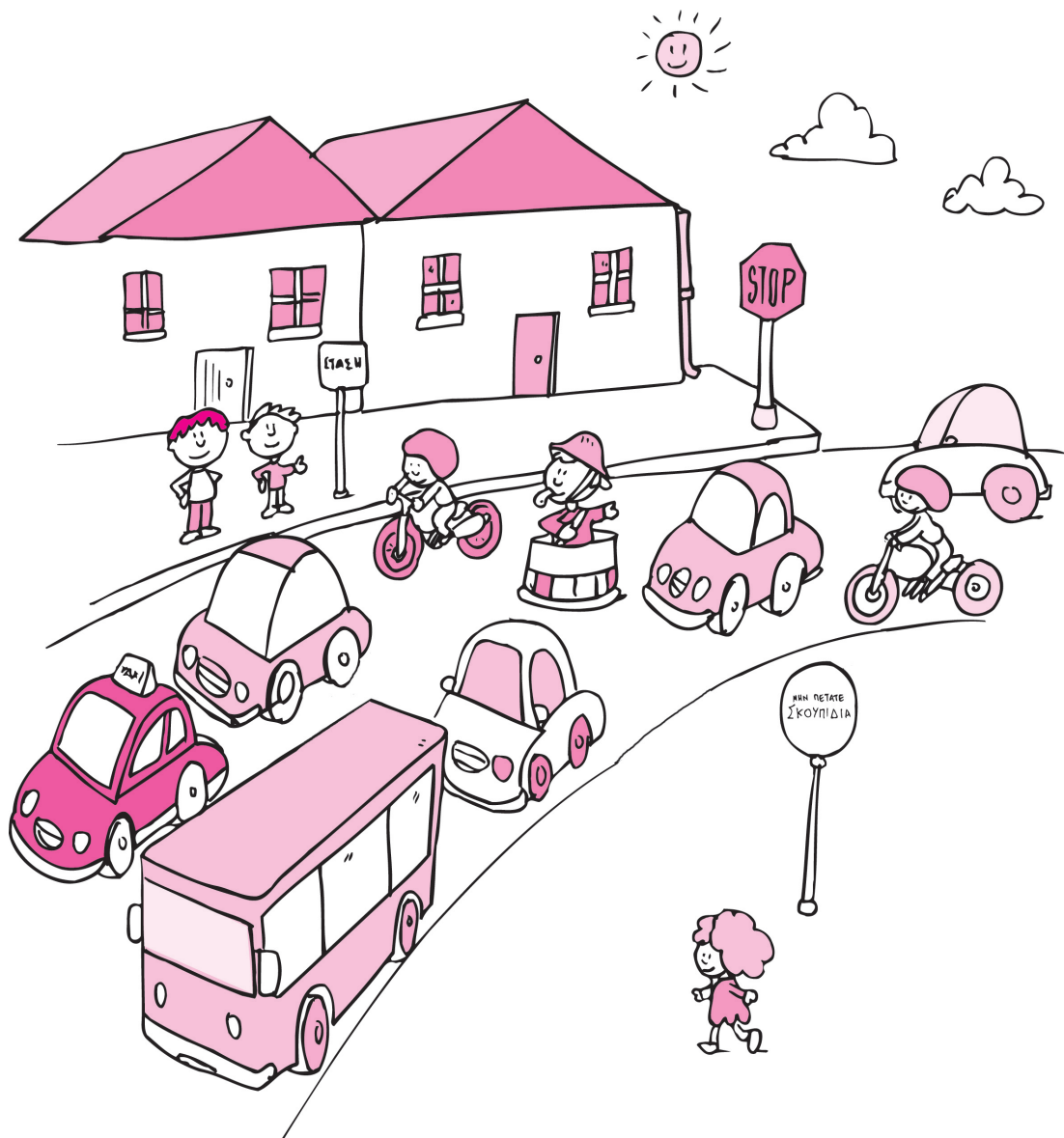

Πόκο

Ελάτε μαζί μας! Θα σας βοηθήσουμε
να μάθετε να γράφετε όμορφα και σωστά
κείμενα. Θ' ανακαλύψουμε πολλά καινούρια
πράγματα και θα διασκεδάσουμε!

1η ενότητα:

Στο δρόμο για το σχολείο

Παρατηρώ και συμπληρώνω

Παρατήρησε προσεκτικά τη μεγάλη εικόνα, διάβασε τις ερωτήσεις και συμπλήρωσε τις απαντήσεις.

1. Πώς ονομάζεται ο μεγάλος δρόμος πάνω στον οποίο κινούνται τα οχήματα;

Ο μεγάλος δρόμος _____
_____ ονομάζεται
λ _____.

2. Ποια οχήματα κινούνται πάνω στο δρόμο;

Πάνω στο δρόμο κινούνται ένα

λ _____,

δύο μ _____, ένα τ _____ και

τέσσερα α _____.

3. Πού περιμένουν οι άνθρωποι το λεωφορείο;

Οι άνθρωποι _____
στη σ _____ .

4. Τι είναι αυτή;

Αυτή είναι μια

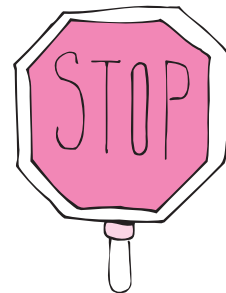
π _____ .

5. Τι είναι αυτό;

Αυτό είναι ένα σ _____ της

Τροχαίας.

6. Πώς λέγεται αυτός που ρυθμίζει την κυκλοφορία στο δρόμο;

Αυτός _____

_____ τ _____ .

7. Πώς λέγεται το μέρος πάνω στο οποίο περπατούν οι πεζοί;

Το μέρος _____

_____ π _____ .

Επιγραφές

Στις παρακάτω επιγραφές βάλε στη σωστή σειρά τις λέξεις για να καταλάβεις τι γράφουν.

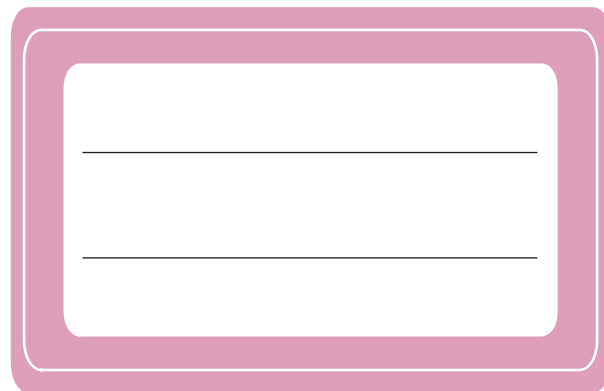
«Ελευθέριος
Βενιζέλος»
Αεροδρόμιο

Κορίνθου
Οδός

Οικόπεδο
ΠΩΛΕΙΤΑΙ

«Η Απόλαυση»
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

Εργάζομαι πάνω σ' ένα κείμενο

Διάβασε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

«Το φθινόπωρο»

Το φθινόπωρο έφτασε. Ο καιρός έχει γίνει πιο ψυχρός και ο ουρανός συχνά συννεφιάζει. Σε λίγο αρχίζουν τα πρωτοβρόχια. Τα φύλλα των δέντρων κιτρινίζουν και πέφτουν.

Τα παιδιά επιστρέφουν στα σχολεία τους, ενώ οι αγρότες οργώνουν τα χωράφια τους και τρυγούν τα σταφύλια από τα αμπέλια τους.

Οι άνδρες αγοράζουν ξύλα για το τζάκι ή πετρέλαιο για το καλοριφέρ και οι γυναίκες κατεβάζουν τα μάλλινα ρούχα, τα αδιάβροχα και τις ομπρέλες.

Τα χελιδόνια και άλλα αποδημητικά πουλιά ξεκινούν το μακρύ τους ταξίδι σε πιο θερμές χώρες.

Τα φρούτα και οι καρποί αυτή την εποχή είναι άφθονα: μήλα, καρύδια, αχλάδια, αμύγδαλα, σταφύλια, κάστανα, ρόδια, σύκα κ.ά.

Το φθινόπωρο όμως έχουμε και αρκετές γιορτές: την 28η Οκτωβρίου, τη 17η Νοεμβρίου, τη Γέννηση της Θεοτόκου στις 8 Σεπτεμβρίου, την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού στις 14 Σεπτεμβρίου, τα Εισόδια της Θεοτόκου στις 21 Νοεμβρίου κ.ά.

1. Πώς παρουσιάζεται ο καιρός και η φύση το φθινόπωρο;

.....

.....

2. Ποιες γεωργικές εργασίες γίνονται το φθινόπωρο;

.....

.....

3. Ποιες προετοιμασίες κάνουν οι άνδρες και ποιες οι γυναίκες;

.....

.....

.....

.....

4. Ποιες γιορτές του φθινοπώρου αναφέρονται στο κείμενο;

.....

.....

.....

.....

Συμπληρώνω τις λέξεις-κλειδιά

Έγραψα μια έκθεση στην οποία, όμως, λείπουν κάποιες λέξεις-κλειδιά. Αυτές οι λέξεις-κλειδιά δίνονται ανακατεμένες μέσα στο πλαίσιο. Προσπάθησε να τις βάλεις στην κανονική τους σειρά, που θα σε οδηγήσει στη σωστή ανάπτυξη του θέματος.

Λέξεις-κλειδιά

πρόγραμμα, αγιασμό, αίθουσες,
τις πόρτες, εργασίες, σχολείο, πράγματα,
διακοπές, καλή χρονιά, άνοιξαν

Θέμα: «**Τα σχολεία άνοιξαν**»

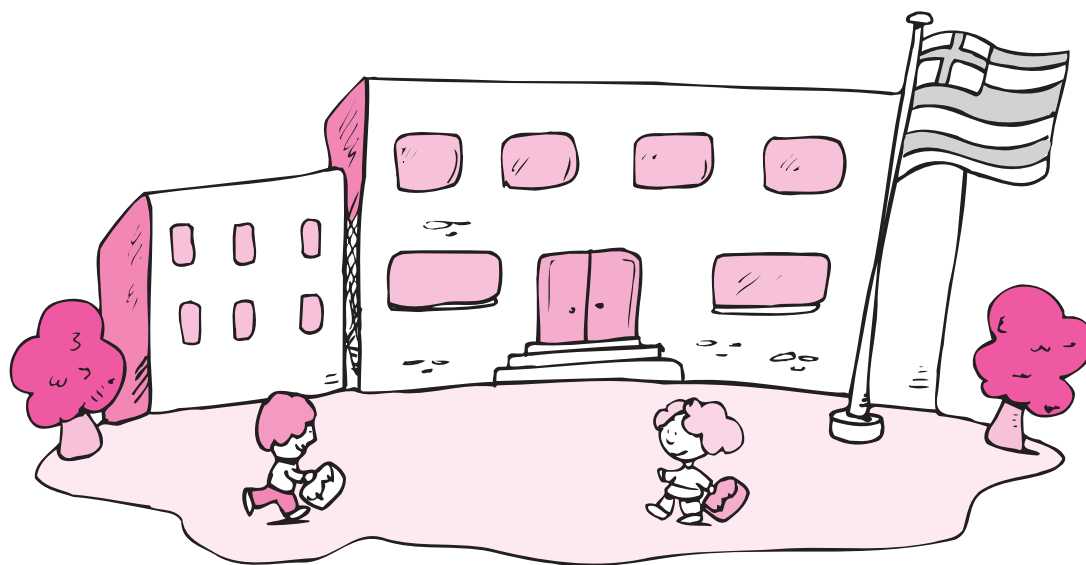
Ήρθε ο Σεπτέμβρης. Τα σχολεία άνοιξαν και πάλι
..... τους για να υποδεχτούν τα παιδιά. Με
χαρά ξαναγύρισα κι εγώ στο αγαπημένο μου
Βρήκα τους φίλους μου και είπαμε τα νέα μας από τις κα-
λοκαιρινές

Την πρώτη μέρα που πήγαμε στο σχολείο κάναμε τον κα-
θιερωμένο Στη συνέχεια η διευθύντρια μάς
καλωσόρισε και μας ευχήθηκε

Μπήκαμε και για λίγο στις καινούριες μας
Εκεί ο δάσκαλος μάς είπε τι χρειάζεται ν' αγοράσουμε για
τις διάφορες σχολικές μας

Την άλλη μέρα μάς έδωσαν το και ξεκι-
νήσαμε κανονικά τα μαθήματά μας.

Χαίρομαι πολύ που και πάλι τα σχολεία
και ανυπομονώ να μάθω πολλά καινούρια

Σχηματίζω προτάσεις

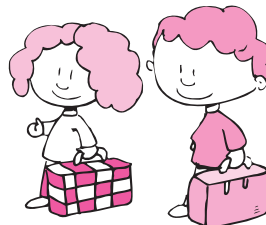
Βάλε τις λέξεις στη σωστή σειρά για να σχηματίσεις τις προτάσεις και να διαβάσεις τη μικρή μου ιστορία. Μην ξεχάσεις τις τελείες.

Να θυμάσαι: Όταν αρχίζουμε μια πρόταση, ξεκινάμε με κεφαλαίο γράμμα και στο τέλος κάθε πρότασης βάζουμε τελεία.

1. φτάνουν – Τα παιδιά – στο αεροδρόμιο

.....

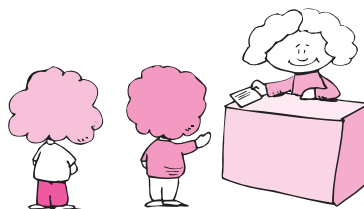
.....

2. τα εισιτήριά τους – περιμένουν – Τα παιδιά – να πάρουν

.....

.....

3. τα παιδιά – οδηγεί – Η αεροσυνοδός – στις θέσεις τους

.....

.....

4. το αεροπλάνο – Ο πιλότος – απογειώνει

.....

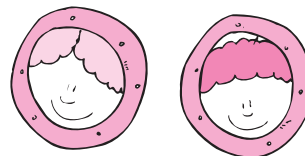
.....

5. απολαμβάνουν – το ταξίδι τους – Τα παιδιά

.....

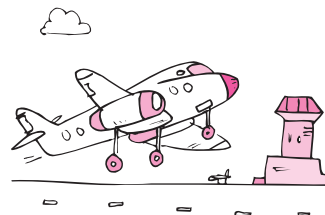
.....

6. φτάνει – στον προορισμό του – Το αεροπλάνο

.....

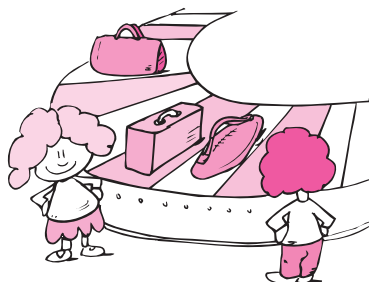
.....

7. περιμένουν – τις βαλίτσες τους – Τα παιδιά – να πάρουν

.....

.....

Εικονοσταυρόλεξο

Παρατήρησε τις εικόνες και γράψε με κεφαλαία γράμματα τις λέξεις που αντιστοιχούν στον κάθε αριθμό.

1.

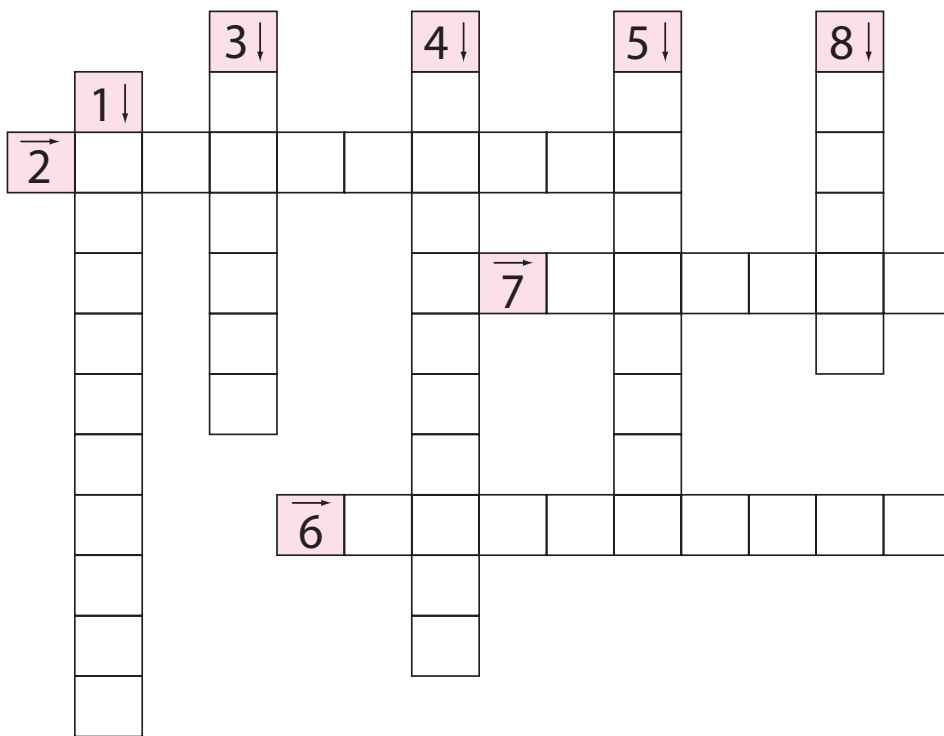
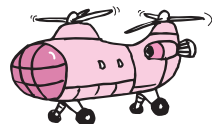
2.

3.

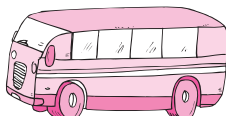
4.

5.

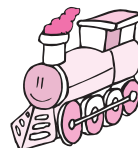
6.

7.

8.

Οι ασκήσεις μου^{*}

1. Βάλε τις παρακάτω λέξεις στη σειρά. Να θυμάσαι ότι η τελευταία συλλαβή της κάθε λέξης γίνεται η πρώτη συλλαβή της επόμενης λέξης.

ρίγα, λόγος, λαβίδα, τηλέφωνο,
μαχαίρι, γάλα, νοσοκόμα, δάχτυλο

τη λέ φω νο

* Οι απαντήσεις βρίσκονται στο τέλος του βιβλίου, σελ. 261.

2. Βάλε τις λέξεις στη σειρά για να φτιάξεις προτάσεις. Μην ξεχάσεις να βάλεις τις τελείες!

- φθινόπωρο – στα – επιστρέφουν – Το – παιδιά – σχολεία – τα

.....
.....

- διαβάζει – στους – Η – μαθητές – ποίημα – ένα – δασκάλα

.....

- πηγαίνει – στη – Η – δουλειά – με – μητέρα – της – τρένο – το

.....
.....

3. Οι παρακάτω λέξεις έχουν χωριστεί σε συλλαβές με λάθος τρόπο. Προσπάθησε να τις χωρίσεις με το σωστό τρόπο.

φθι-νόπ-ω-ρο ➡

αε-ροπλά-νο ➡

ελι-κόπ-τε-ρο ➡

χρυ-σά-νθε-μα ➡

2η ενότητα: Με το «σείς» και με το «σας»

Η θεωρία μου

– Λίντα, μήπως ξέρεις να μου πεις πότε χρησιμοποιούμε το **εσύ** και πότε το **εσείς**;

– Άκουσέ με προσεκτικά, Πόκο, και θα καταλάβεις. Το **εσύ** το χρησιμοποιούμε όταν μιλάμε σε κάποιο πρόσωπο που έχει την ίδια ηλικία με εμάς και το οποίο γνωρίζουμε καλά. Το χρησιμοποιούμε επίσης και όταν μιλάμε σε μεγάλους με τους οποίους έχουμε στενές σχέσεις.

– Κατάλαβα! Δηλαδή εγώ σε όλους μου τους φίλους και τους στενούς μου συγγενείς μπορώ να μιλάω με το εσύ. Με το εσείς, όμως, τι γίνεται;

– Το **εσείς** το χρησιμοποιούμε όταν μιλάμε σε κάποιο μεγάλο που δεν τον γνωρίζουμε ή σε κάποιο μεγάλο που τον γνωρίζουμε, όμως δεν έχουμε στενές σχέσεις μαζί του και πρέπει να φερθούμε με ευγένεια και σεβασμό. Πρόσεχε, όμως, Πόκο! Ακόμα και στα πρόσωπα που γνωρίζουμε πολύ καλά και τους μιλάμε με το εσύ, πρέπει να τους φερόμαστε πάντα με σεβασμό και ευγένεια.

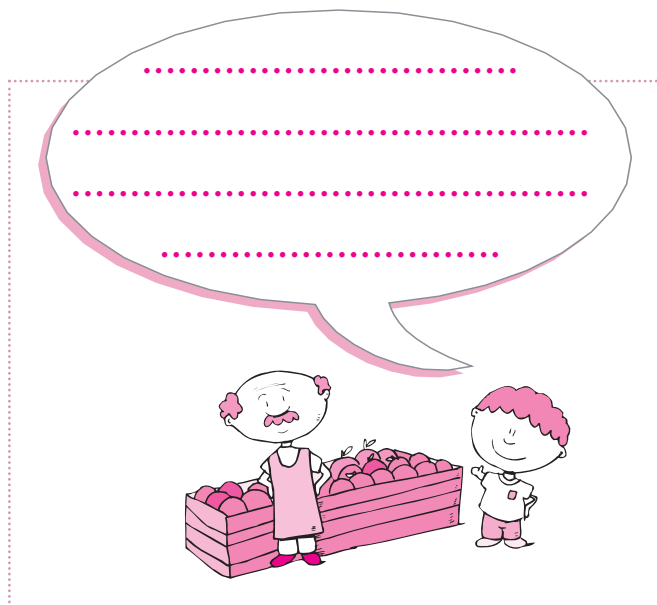
– Κατάλαβα, Λίντα, και σ' ευχαριστώ πολύ!

Μιλάω σωστά; Συμπεριφέρομαι σωστά;

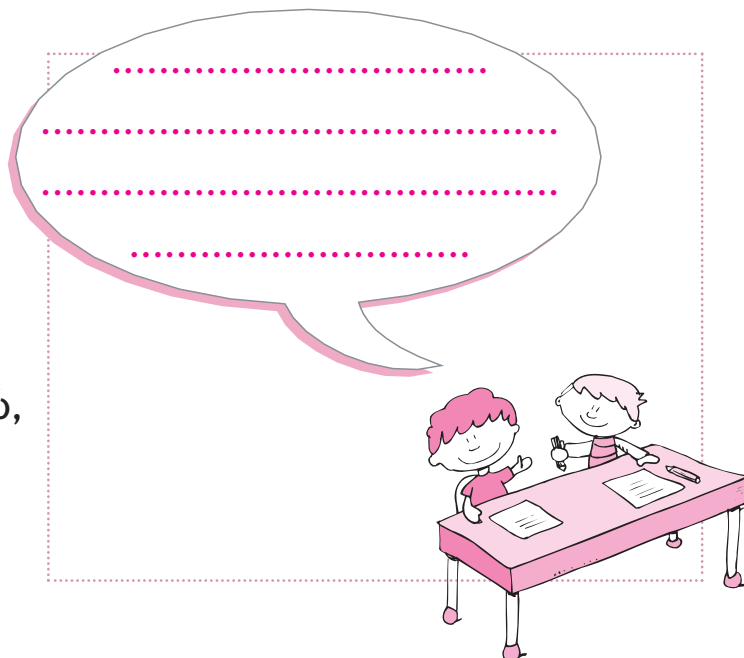

Αντίγραψε στο μπαλονάκι με ποιον απ' τους δύο τρόπους πρέπει να μιλήσει ο Τόμι σε κάθε περίπτωση.

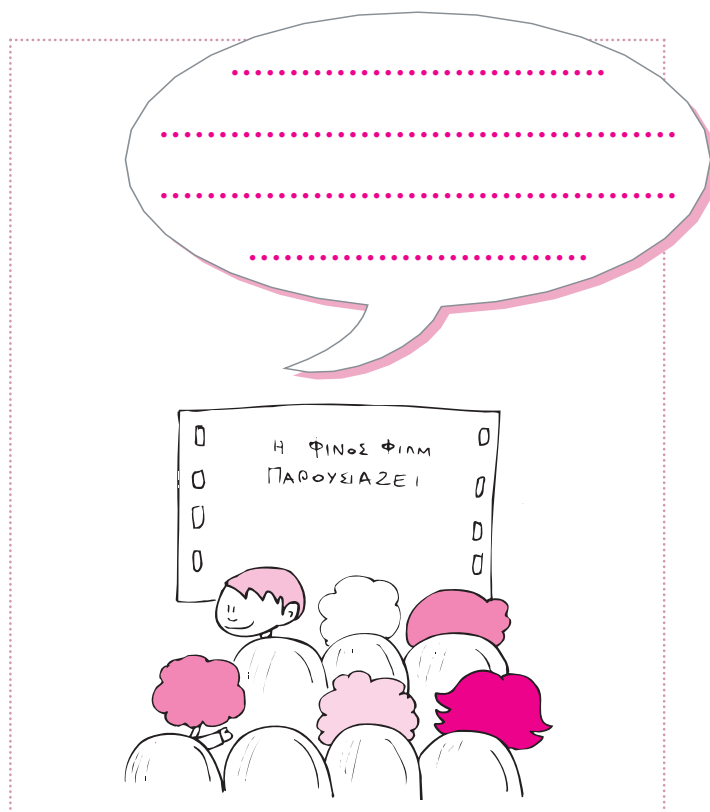
- Βάλε μου λίγα μήλα.
- Σας παρακαλώ, μου βάζετε λίγα μήλα;

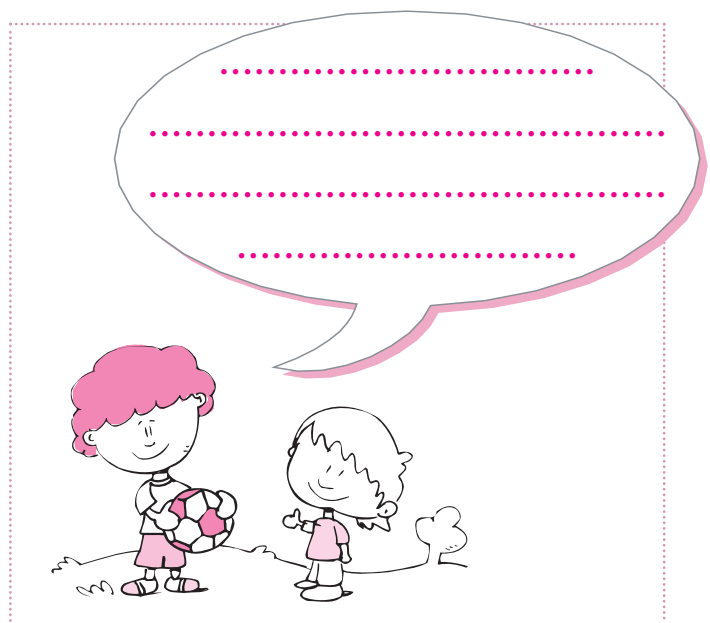
- Μου δίνεις, σε παρακαλώ, ένα μολύβι;
- Μου δίνετε, σας παρακαλώ, ένα μολύβι;

- Κάνε πιο πέρα για να βλέπω.
- Μπορείτε, σας παρακαλώ, να κάνετε λίγο πιο πέρα για να βλέπω;

- Νίκο, θέλεις να παίξουμε μπάλα;
- Νίκο, θα θέλατε να παίξουμε μπάλα;

Εργάζομαι πάνω σ' ένα κείμενο

Διάβασε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

«Αντζελμαν»

Ο κύριος Άγγελος ήταν ένας πολύ παράξενος γείτονας. Δεν έβγαινε ποτέ από το σπίτι του, ούτε και μιλούσε σε κανέναν. Μια μέρα με είχαν στείλει οι γονείς μου ν' αγοράσω εφημερίδα. Συνάντησα τον κύριο Άγγελο στη σκάλα.

– Μια στιγμή να σας βοηθήσω, του φώναξα. Πήρα το καροτσάκι του και το σήκωσα.

– Ευχαριστώ, παιδί μου, μπορείς να πηγαίνεις τώρα, μου είπε.

Σαν να βιαζόταν πολύ να με ξεφορτωθεί! Κι εγώ που μόλις είχα ανέβει επτά ορόφους για να τον βοηθήσω!

– Μήπως θα μπορούσα να έχω ένα ποτήρι νερό, παρακαλώ; τον ρώτησα.

– Ε... μου έχουν κόψει το νερό, μου απάντησε με ύφος όλο και πιο αμήχανο [...].

Ντιντιέ Λεβύ
(απόσπασμα)

1. Πώς περιγράφεται ο κύριος Άγγελος στο κείμενο;

.....

.....

.....

2. Θεωρείς ευγενική τη συμπεριφορά του κυρίου Άγγελου απέναντι στο παιδί; Γιατί;

.....

.....

3. Βρες στο κείμενο και αντίγραψε τα σημεία όπου φαίνεται η ευγένεια και ο σεβασμός του παιδιού προς τον κύριο Άγγελο.

.....

.....

4. Πώς θα μιλούσε και πώς θα συμπεριφερόταν το παιδί στον κύριο Άγγελο, αν δεν ήταν ευγενικό;

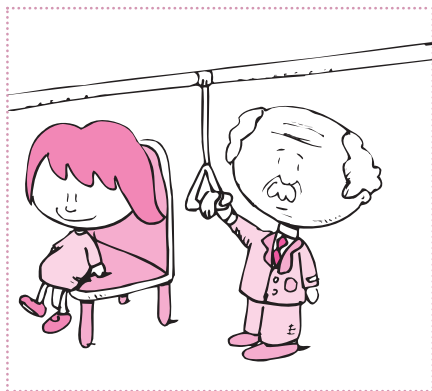
.....

.....

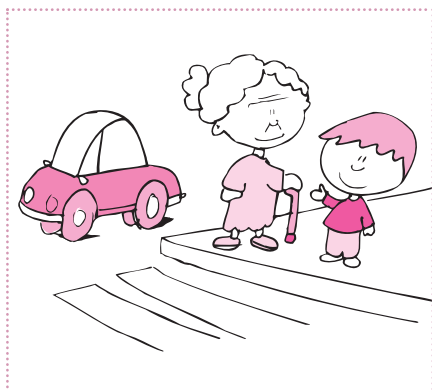
Συνεχίζω τις ιστορίες

Χρησιμοποίησε τη φαντασία σου και γράψε τη συνέχεια των παρακάτω ιστοριών.

Η Μιράντα ανέβηκε στο λεωφορείο.
Βρήκε μια θέση αδειανή και κάθισε.
Ύστερα από λίγο μπήκε ένας παππού-
λης, αλλά δεν υπήρχε άλλη θέση κενή.

Μια γριούλα περιμένει στο πεζοδρόμιο.
Θέλει να περάσει απέναντι. Η λεωφό-
ρος, όμως, είναι γεμάτη αυτοκίνητα και
φοβάται πολύ, γιατί περπατάει αργά.

Η θεωρία μου

– Νένα, πώς μπορώ να γράψω ένα **διάλογο**;

– Για να γράψεις ένα διάλογο, πρέπει να ξεχωρίσεις τα πρόσωπα που μιλούν. Αυτό γίνεται με τρεις τρόπους:

α) Να γράψεις το **όνομα** ή την **ιδιότητα** του προσώπου που μιλάει μπροστά από τα λόγια του, π.χ.:

Γιώργος: Μητέρα, τελείωσα τα μαθήματά μου. Μπορώ να πάω έξω;

Μητέρα: Πού θα πας, Γιώργο;

Γιώργος: Στο σπίτι του Μάκη, για να παίξουμε.

β) Να βάλεις μια **παύλα** (–) μπροστά από τα λόγια του προσώπου που μιλάει κάθε φορά, π.χ.:

– Μητέρα, τελείωσα τα μαθήματά μου. Μπορώ να πάω έξω;
ρώτησε ο Γιώργος.

– Πού θα πας, Γιώργο;

– Στο σπίτι του Μάκη, για να παίξουμε.

γ) Να βάλεις τα λόγια του καθένα που μιλάει μέσα σε **εισαγωγικά** («»), π.χ.:

«Μητέρα, τελείωσα τα μαθήματά μου. Μπορώ να πάω έξω;» εί-
πε ο Γιώργος.

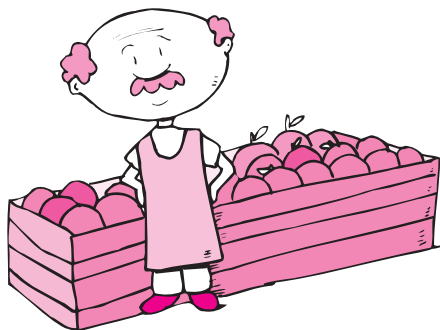
«Πού θα πας, Γιώργο;» ρώτησε η μητέρα.

«Στο σπίτι του Μάκη, για να παίξουμε».

Γράφω διαλόγους

Η Νένα πήγε στον κύριο Πάνο, το μανάβη, για ν' αγοράσει ντομάτες και πατάτες. Γράψε το διάλογο που φαντάζεσαι ότι έγινε ανάμεσα στον κύριο Πάνο και τη Νένα.

Νένα : Καλημέρα, κύριε Πάνο. _____

Κύριος Πάνος : Καλημέρα, μικρή μου. _____

Νένα : _____

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

Οι ασκήσεις μου *

1. Συμπλήρωσε το κενό κάθε πρότασης με τη σωστή λέξη από αυτές που υπάρχουν στις παρενθέσεις.

α) Η μητέρα έβαλε το γλυκό ψηλά στο
(**ράφι** ή **ραφή**);).

β) Το (**πόσο** ή **ποσό**;) που πλήρωσε ήταν αρκετά μεγάλο.

γ) Το χρώμα της τσάντας είναι
(**πορτοκάλι** ή **πορτοκαλί**).

δ) Ο (**χώρος** ή **χορός**;) του δωματίου μου είναι αρκετά μεγάλος.

ε) Η Μαρία έχει πράσινα, μεγάλα
(**ματιά** ή **μάτια**);).

στ) Η μητέρα έβαλε την (**πόδια** ή **ποδιά**);).

- Γράψε τώρα προτάσεις με καθεμιά από τις λέξεις που δε χρησιμοποιήσες στην προηγούμενη άσκηση.

α)

* Οι απαντήσεις βρίσκονται στο τέλος του βιβλίου, σελ. 261.

- β)
- γ)
- δ)
- ε)
- στ)

2. Στο παρακάτω ανέκδοτο η Μιμικά εκφράζει μια απορία στη γιαγιά της, μιλώντας της στον ενικό αριθμό. Πώς θα ήταν τα λόγια της Μιμίκας, αν απευθυνόταν στη γιαγιά της στον πληθυντικό αριθμό; Γράψε ξανά το ανέκδοτο, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Γιαγιά: Δεν ξέρω γιατί βλέπω τόσα πολλά όνειρα τη νύχτα!

Μιμικά: Μα, γιαγιά, εσύ είπες πως χωρίς γυαλιά δε βλέπεις τίποτα. Πώς, λοιπόν, τη νύχτα, που τα βγάζεις, βλέπεις τα όνειρα;

.....

.....

.....

.....

.....